

Indisch familieverhaal

Tijdens de start van het buurtproject 'Herdennen en Herinneren' vertelt Edu Dumasy over de geschiedenis van zijn familie. Hij heeft foto's meegebracht. Hij presenteert ze en geeft toelichting op de beelden.

De overgrootvader van Edu vocht onder generaal van Heutsz in het leger van de KNIL (Koninklijk Nederlands-Indisch Leger). Zij moesten gaan vechten tegen islamitische opstandelingen in Atjeh op het eiland Sumatra in Indonesië. Ze moesten ervoor zorgen dat er vrede kwam onder Nederlands gezag. De overgrootvader van Edu is gesneuveld tijdens die oorlog. Ook Edu's grootvader heeft gevochten in het leger van de KNIL. Als je bij het KNIL was aangesloten, kreeg je een goed salaris. Deze oorlog onder leiding van generaal van Heutsz duurde van 1873 tot 1900. 'Als ik aan mijn grootvader vroeg of hij weleens iemand had doodgeschoten, zei hij altijd dat het niet was gebeurd, maar hij wilde nooit over de oorlog praten. Er is daarna opnieuw oorlog gevoerd van 1920 tot 1935 op de eilanden Bali en Lombok. Steeds met de bedoeling de bevolking van Indonesië te onderdrukken en uit te buiten.'

De familie van Edu Dumasy woonde in Bandoeng. Op het eiland Java. Bandoeng werd vroeger het Parijs van Java genoemd. De stad heeft grote brede straten, net als Parijs. De mooie huizen zijn gebouwd in art-decostijl, zoals in grote steden in Europa.

Edu's moeder was de enige dochter van de Nederlander Alfons van Velzen. Hij was ook KNIL-soldaat. Oorspronkelijk kwam hij uit Delft. Zij woonden in Soerabaya, op Oost-Java.

De Tweede Wereldoorlog in Indonesië

Tijdens de Tweede Wereldoorlog waren de Japanners Indonesië binnengevallen. Zo kwam het dat Edu's vader dwangarbeid moest verrichten bij de aanleg van de spoorlijn naar Birma. Hij is er heel ziek en ook deels invalide geworden.

De situatie in Indonesië was vlak na de Tweede Wereldoorlog vreselijk. Indonesië had in 1945 de onafhankelijkheid uitgeroepen en Nederland wilde dat niet accepteren. Veel mensen bleven daarom in de kampen wonen die de Japanners hadden ingericht in de oorlog. Degenen die terugkwamen als dwangarbeider werden als gijzelaar in aparte Indonesische kampen gezet omdat

men bang was dat het Engelse en Nederlandse leger kwam. En dat gebeurde inderdaad.

Naar Nederland

Edu's ouders zijn in 1947 met elkaar getrouwd. Edu is geboren in 1948 en later heeft hij nog een broer gekregen. In 1950 is de familie naar Nederland gegaan. Edu was toen twee jaar. Omdat Nederlanders niet meer welkom waren in Indonesië, moesten zij wel naar Nederland gaan. De eerste maanden zat Edu's familie in Gennepe in een voormalig Duits concentratiekamp. Na vier maanden verhuisden zij naar Gemert. Edu bewaart wel goede herinneringen aan de mensen in Brabant. Zijn vader werd in 1953 afgekeurd vanwege de vele dingen die hij had meegemaakt tijdens de Tweede Wereldoorlog in Indonesië. Edu is daarna naar de kweekschool gegaan. Hij is onderwijzer geworden. De moeder van Edu moest ook helpen bij het inkomen van haar gezin. Zij volgde een opleiding tot naaierares en heeft lesgegeven. Er waren in Nederland

voldoende mogelijkheden om te studeren. Hun kinderen hebben allemaal een goede opleiding gevolgd.

Geschiedenis Nederland-Indonesië in vogelvlucht

In 1596 kwam De Houtman aan op Java. Met een paar zeilschepen had hij de tocht gemaakt. Tot 1945 is Nederland, 350 jaar lang, in Indonesië de overheerser geweest. Toen riep Soekarno de onafhankelijkheid uit. Daarop stuurde Nederland een leger naar Indonesië en vocht er tot 1949. De Tweede Wereldoorlog was net afgelopen en vlak daarna ging Nederland weer een oorlog beginnen!

De bevolking van Indonesië zag de Nederlanders als bandieten. Zo werd in de zeventiende eeuw door Jan Pieterszoon Coen tachtig procent van de bevolking van het eiland Banda vermoord. De Nederlanders werden rijk van de plantages. Zij lieten de mensen op

de plantages nootmuskaat, koffie, thee, kruidnagels, peper en rubber verbouwen, maar de Indonesiërs zelf hadden nauwelijks te eten waardoor hongersnoden heersten. Ze moesten hun grond afstaan waardoor er te weinig rijst verbouwd kon worden. DE VOC (Verenigde Oost-Indische Compagnie) wilde het alleenrecht op

Van Heutszmonument wordt Monument Indië-Nederland

We lopen naar de Apollolaan. Daar staat een monument, vooral bekend als pierenbadje en lunchplaats.

Maar Edu Dumasy vertelt: Het heette vroeger het Van Heutszmonument, vernoemd naar een generaal. Hij had veertig jaar oorlog gevoerd tegen opstandige Indonesiërs. Hij won in 1916.

In die tijd vonden de mensen hem een held. Maar nu denken we daar anders over. Er zijn door

Van Heutsz en zijn leger heel veel mensen vermoord.

Edu vertelt ons dat er ruim zestig jaar geleden een groep mensen was in Amsterdam die tegen macht en autoriteit was, de provobeweging. Zij hielden niet van autoritaire mensen. Ook niet van Van Heutsz, die een heel autoritaire generaal was geweest. De provo's probeerden het monument te beschadigen. Vanaf toen kwamen er veel meer protesten en de gemeente wilde het monument slopen. 'Ho', zeiden toen een aantal mensen, 'niet doen. Ja, er zijn veel slechte dingen gebeurd, maar ook goede dingen. Laten we dit monument

11

laten staan, aanpassen en een nieuwe naam geven. Laten we vooral de hele geschiedenis van het koloniaal beheer herdenken en stilstaan bij de relatie die Indonesië en Nederland nu hebben. Laten we vooral ook naar de toekomst kijken.'

En dat gebeurde: het monument werd opgeknapt en aangepast. Op een plaquette aan de achterkant vinden we de geschiedenis beschreven van het monument dat nu de naam draagt: Monument Indië-Nederland.

